

ผนวก ค

พระราชบัญญัติเพิ่มเติมวิธีพิจารณาความอาญา รัตนโกสินทร์ ศก 126

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ด้วยทรงพระราชดำริถึงความผู้ร้ายบางเรื่อง ซึ่งเจ้าของทรัพย์ต้องเสียทรัพย์ไปโดยทางโจรภัย หรืออื่นๆ แลด้วยการเป็นโจทก์ศาลได้พิพากษาลงโทษผู้ร้ายแล้ว ยังเป็นการยากลำบากแก่ผู้เจ้าของทรัพย์ในเรื่องที่จะเรียกทรัพย์คืนอยู่ เพราะเหตุนี้จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ เป็นพระราชบัญญัติเพิ่มเติมวิธีพิจารณาความอาญาต่อไปนี้

มาตรา 1 ในคดีเรื่องลักทรัพย์ , แย่งชิง , วิว่งราว , ปล้นทางบก ทางน้ำ , กรรโชก , ซ้อโกง , ยักยอกทรัพย์ผู้อื่นเป็นประโยชน์ของตนในทางอาญา , และรับของโจรใด ๆ ที่เจ้าพนักงานอัยการเป็นผู้ยื่นคำกล่าวโทษผู้กระทำผิดตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญามีโทษนั้น

แต่จะไปให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานอัยการที่กล่าวแล้วนั้นเป็นผู้ฟ้องแทนผู้ที่ได้รับความเสียหาย เพื่อเรียกทรัพย์หรือราคาของทรัพย์ ซึ่งผู้เจ้าของได้เสียไปโดยผิดกฎหมายในคดีอาญาที่ว่ามาแล้วนั้นคืนจากผู้ต้องหาได้

มาตรา 2 คดีที่ฟ้องเรียกทรัพย์คืนดังกล่าวแล้วนั้น ให้เจ้าพนักงานอัยการยื่นรวมกันกับข้อหาในความอาญา หรือให้ทำเป็นคำร้องยื่นในเวลาใดเวลาหนึ่ง ระหว่างที่ศาลเดิมพิจารณาความอาญานั้นอยู่ก็ได้คำพิพากษาในเรื่องเรียกทรัพย์คืนนี้ ให้ชี้ขาดลงไว้ในคำพิพากษาคดีอาญาส่วนหนึ่งด้วย คดีเช่นนั้นจะแยกฟ้องเป็นความแพ่งเมื่อภายหลังคำพิพากษาในความอาญานั้นถึงที่สุดแล้วก็ได้

มาตรา 3 ในทางพิจารณา ถ้าพยานหลักฐานที่ได้นำสืบนั้นไม่เป็นที่เพียงพอ จะให้รู้ชัดได้ว่าจำนวนหรือราคาทรัพย์นั้นมากน้อยอย่างไร หรือใครเป็นเจ้าของทรัพย์นั้นแล้ว ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้ไต่สวนต่อไปแลเรียกพยานหลักฐานมาสืบประกอบเพิ่มเติมอีก

ในคดีเช่นนั้น ศาลจะยังไม่ทำคำชี้ขาดเรื่องเรียกทรัพย์คืน แลค่าเสียหายนั้นลงในคำพิพากษาคดีอาญาก่อน แลจะรอไว้วินิจฉัยเป็นคำสั่งต่อที่หลังก็ได้

มาตรา 4 ถ้าการวินิจฉัยเพื่อให้ได้ความแน่ชัดว่า จำนวนทรัพย์สินที่ควรจะได้แก่ผู้ต้องเสียหายมากน้อยเพียงไรนั้น จะทำให้เป็นการชักช้าแก่คดีที่พิจารณาอยู่ เช่นจะต้องคิดหักชำระบัญชีที่ยุ่งยากต่อกันเป็นต้นดังนี้แล้ว ศาลมีอำนาจจะสั่งให้แยกคดีที่ฟ้องเรียกทรัพย์สินนั้นออกเสียจากความอาญา และให้พิจารณาคดีนั้นไปต่างหากส่วนหนึ่งได้ ตามความในมาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 เมื่อศาลได้พิพากษาให้คืนทรัพย์สิน หรือให้ใช้ราคาค่าทรัพย์สินแก่เจ้าพนักงานอัยการ แต่ทรัพย์สินนั้นไม่ได้อยู่ในความรักษาของศาลแล้ว ก็ให้เป็นหน้าที่ของผู้ที่ได้รับความเสียหาย จะต้องขอให้ศาลบังคับคดีไปตามคำตัดสิน และจะต้องทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่จำเป็นเพื่อตนจะได้รับทรัพย์สินหรือราคาค่าทรัพย์สินคืน

มาตรา 6 ห้ามไม่ให้ศาลเรียกค่าธรรมเนียมแก่เจ้าพนักงานอัยการในการที่เป็นผู้ฟ้องเดิม หรือยื่นคำร้องขอเรียกทรัพย์สินคืนนั้นเลย แต่ให้ผู้ได้รับความเสียหายนั่นเอง เป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในกระบวนการพิจารณาชั้นหลังคำพิพากษาทุกอย่าง จำเลยในคดีอาญาเรื่องนั้นจะต้องรับผิดชอบเสียค่าใช้จ่าย แลค่าธรรมเนียมตามที่กล่าวข้างบนแล้วแทนทั้งสิ้น กับทั้งจะต้องใช้ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ซึ่งจะมีขึ้นเหมือนกับคดีเรื่องนั้น ได้ว่ากล่าวกันในทางแพ่งธรรมดาด้วย เมื่อทรัพย์สินสมบัติของจำเลยนั้นได้เอามาใช้ทุนทรัพย์สินที่ผู้ต้องเสียหายเสร็จแล้ว แลยังเหลืออยู่เท่าใด จึงเอามาใช้ค่าเสียหายแลค่าธรรมเนียมที่กล่าวนั้นตามมากแลน้อย